

V práci nazvané: Média, obrazy a kultura se zabývám vzájemnou propojeností těchto třech samostatných oblastí výzkumu a rovněž se v rámci vizuálních studií snažím nalézt možné vizuální výzkumné metody aplikovatelné v oblasti kultury. Práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části se zabývám koncepcí kanadského filozofa a teoretika médií Marshalla McLuhana, který určil tři etapy vývoje komunikace a jako poslední označil elektronickou kulturu. McLuhanova koncepce elektronické kultury zajímavě koresponduje s koncepcí spirálovitě se navíjejícího vesmíru jezuitského kněze a vědce Teilharda de Chardina, který věřil v možnost univerzálního spojení lidstva prostřednictvím kosmické membrány – noosféry, jež se rozprostírá kolem celého světa. Zvláštní, nová vrstva planety Země, myslící sféra – noosféra. Dále se zabývám významem a iluzí v obraze, kde čerpám z textů významného kunsthistorika Ernsta Hanse Gombricha. V oblasti vizuálních studií vycházím zejména z textů Marty Filipové a Matthewa Rampleye, kteří se věnují výzkumu vizuální kultury. Dále se věnuji rozboru obrazu v reklamě, kde čerpám z textů odborníka v oblasti komunikace Gilliana Dyera. V části věnované vizuálním výzkumným metodám aplikovaným v antropologii, sociologii, historii umění a v sociálních a kulturních výzkumech rozebírám metodologii antropologa Marcuse Bankse, sociologa Piotra Sztompka, historika umění Erwina Panofského, teoretika environmentální urbanistické tvorby Kevina Lynche a dalších. V praktické části aplikuji vizuální výzkumné metody na oblast kultury ve čtyřech sondách. První sonda je věnována srovnání tří různých typů galerií: klasické galerie (České centrum Praha), alternativního výstavního prostoru (Tacheles) a virtuálních – elektronických galerií. Sonda byla zaměřena jak na návštěvníky galerií, tak i na samotné umělce, kteří zde vystavují. Z výsledků sondy vyplynulo, že všechny jednotlivé typy galerií plní v životě člověka důležitou a nezastupitelnou funkci a tudíž nelze jeden typ galerie zcela nahradit druhým. Do budoucna lze očekávat, že všechny tři uvedené typy galerií budou fungovat v ještě větší součinnosti a budou se vzájemně doplňovat. Druhá sonda byla zaměřena na průzkum vnímání a interpretace fenoménu genia loci. Tento fenomén byl zkoumán na třech vybraných památkách v historickém centru Prahy: na Pražském hradě, Karlově mostě a v Klementinu. V této sondě jsem se inspirovala metodou autofotografie sociologa Piotra Sztompka. Na základě nasbíraných dat a analýzy fotografií jsem vyvodila různé charakteristické rysy genia loci zkoumaných míst a určila jeho působení na psychiku člověka. Třetí sonda byla zaměřena na rozbor a srovnání vizuálního jazyka dětských obrázkových knih. Porovnávala jsem dva typy ilustrací: vytvořené ručně a vzniklé prostřednictvím počítačových programů. Z výsledku sondy vyplynulo, že vizuální jazyk ručně vytvořených

ilustrací je výrazově bohatší, dokáže lépe sdělovat emoce a více prohloubit samotný příběh než vizuální jazyk ilustrací vytvořených v počítači.

Poslední čtvrtá sonda zkoumá hodnoty ukryté v obrazech, možnosti mezilidského a mezikulturního dialogu prostřednictvím obrazu. Na základě filozofického rozboru dialogu jsem definovala nový pojem „dialog obrazů“. Také jsem určila patnáct prvků, které podporují vedení dialogu prostřednictvím obrazů a to uvnitř jedné kultury i napříč různými kulturami. Ke všem těmto prvkům jsem našla příklady v rovině obrazů. Z vyhodnocení sondy vyplynulo, že obrazy, zejména ty, které jsou součástí kulturního bohatství lidí na celém světě, dokáží hrát významnou roli v mezilidském a mezikulturním dialogu a přispívají k vzájemnému porozumění mezi lidmi na celém světě. Uvedené sondy sloužily především k ukázání míry a šíře využitelnosti vizuálních výzkumných metod a jejich cílem nebylo získat objektivní data.

Hlavním cílem mé práce bylo naznačit propojenost třech samostatných oblastí výzkumu médií, obrazů a kultury a v rámci vizuálních studií hledat možné vizuální výzkumné metody aplikovatelné v oblasti kultury. Doufám, že se mi toto téma podařilo alespoň zčásti ve své práci obsáhnout, a že jsem tak přispěla k jejich lepšímu pochopení a k širšímu využití vizuálních výzkumných metod v rámci kultury.